

Людмила УДОДІК,
вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії,
вчитель початкових класів Великополовецької спеціальної
загальноосвітньої школи-інтернату І–ІІ ст.,
Сквирського р-ну Київської обл.

Футболійте разом з нами (Урок математики у 4 класі)

Тема. Усне множення двоцифрових і круглих багатоцифрових чисел на розрядні числа. Задачі на рух.

Мета. Формувати в учнів уміння виконувати усне множення двоцифрових та багатоцифрових круглих чисел на розрядні числа; вдосконалювати обчислювальні навички; закріплювати вміння розв'язувати задачі на рух; розвивати пам'ять, увагу, логічне мислення; виховувати інтерес до спортивних ігор, зокрема, до футболу.

Обладнання: мультимедійна презентація, відео-записи фрагмента мультфільму та 20 найкращих голів, картки для індивідуальної роботи, таблиця "Закони множення", картки для усної лічби, фішки-м'ячі.

Інтерактивні технології: "Криголами", "Інформаційна пилка", "Мозковий штурм", "Робота в групі".

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Форма уроку: інтерактивний мультимедійний урок-реклама.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Вчитель. Діти, поверніться до наших гостей і привітайте їх. (*Діти вітаються*). Розпочнімо наш урок, переглянувши фрагмент мультфільму про козаків.

(*Перегляд фрагмента мультфільму "Як козаки грали у футбол"*).

— Скажіть, будь ласка, в яку гру грали козаки? (*У футбол*).

II. Мотивація навчальної діяльності. Психологічний настрій.

Інтерактивна вправа "Криголами". (*Слайд 1*).

Вчитель. Діти, подивіться на екран. До кожної букви слова *футбол* доберіть слова, які б починалися з цієї букви, і висловіть побажання собі та друзям до уроку.

- Ф — фантазери
- У — уважні
- Т — творчі
- Б — бадьорі
- О — організовані
- Л — лаконічні

III. Повідомлення теми уроку та очікуваних результатів.

Вчитель. Сьогодні ми проведемо незвичайний урок-рекламу "Футболійте разом з нами". (*Слайд 2*).

Футбол — це спортивна гра, яка вимагає від гравців сили, витривалості, уваги, кмітливості, організованості, вміння грати у команді. Цього ж вимагає від вас і урок математики.

Протягом уроку ви пригадаєте все, що знаєте про футбол і дізнаєтеся багато нового про цю цікаву гру, та навчитесь усно множити двоцифрові й багатоцифрові круглі числа на розрядні числа, а також попрацюєте над задачами на рух.

Ви розділилися на дві команди: учні однієї команди грають у футбол, а учні другої — не грають у цю гру. Мета нашого уроку — розрекламувати футбол, щоб учні, які не грають у цю гру, зацікавилися нею: стали активними гравцями або вболівальниками.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Інтерактивна вправа "Інформаційна пилка". (*Слайд 3*).

Вчитель. Проведемо невелику розминку перед грою. Діти, у вас на партах лежать картки. З однієї сторони — на них вирази, а з другої — повідомлення про історію виникнення футболу. Учасники кожної команди виконуватимуть вирази та зачитуватимуть повідомлення. (*Картки різних кольорів: зеленого — із складнішим завданням, синього — із легшим завданням*).

За кожну правильну відповідь команда отримуватиме фішки-м'ячі. Вирази на картках на множення на 10, 100, 1000. Пригадайте правило виконання даного випадку множення.

Діти. Щоб помножити число на 10, потрібно справа до нього дописати один нуль. Щоб помножити число на 100, потрібно дописати справа два нулі. Щоб помножити число на 1000, потрібно дописати справа від нього три нулі.

(*Учні зачитують вирази і називають результати дії множення, потім зачитують повідомлення*).

Картка 1 (зеленого кольору).

$$62 \cdot 100$$

Повідомлення. *Не існує єдиної думки щодо походження перших ігор, де м'яч відбивали ногами. Згідно з китайськими легендами, футбол винайшов Жовтий імператор Хуанді близько 5 тисяч років тому. Гра мала назву "куджу".*

Картка 2 (зеленого кольору).

$$230 \cdot 10$$

Повідомлення. *Китайські дослідники змогли обґрунтувати і довести першість Китаю в іграх з копаним м'ячем, тому ФІФА офіційно визнала цю країну батьківщиною футболу.*

Картка 3 (синього кольору).

$$2 \cdot 10$$

Повідомлення. В античні часи подібні ігри існували в різних країнах: в Єгипті, в Японії — "кемарі", ймовірно, різновид куджу, який привезли з Китаю 600 року н. е.

Картка 4 (зеленого кольору).
752 · 100

Повідомлення. В італійських містах Флоренція та Падуя популярним було "кальчо" — жорстка гра, яка часто завершувалася травмами учасників, де можна було використовувати для відбивання кулі і руки, і ноги.

Картка 5 (синього кольору).
8 · 1000

Повідомлення. У Середньовіччі у Франції грали в "лясуль" (ля шуль) м'ячем, з повітрям або ганчір'ям усередині.

Картка 6 (синього кольору).
5 · 10

Повідомлення. В античній Греції грали в "епіскірос", а в давньому Римі існувала гра "гарпастум", але там можна було брати м'яч у руки і використовувати силові методи боротьби.

Картка 7 (синього кольору).
15 · 1000

Повідомлення. 1867 року проведено перший у світі, як вважають, офіційний футбольний турнір, кубок Юдана.

Картка 8 (зеленого кольору).
18 · 100

Повідомлення. У 1904 році в Парижі створено ФІФА — Міжнародну федерацію футболу. Згодом футбол включено до програми Олімпійських ігор, а з 1930 року почали проводити чемпіонати світу з футболу.

Вчитель. Ми познайомилися з історією виникнення футболу. Давайте закріпимо свої знання, переглянувши презентацію про історію цієї гри.

(Перегляд презентації про ігри, які були попередниками гри у футбол у стародавньому Китаї, Японії, Франції, Італії, Англії; про першу гру в Україні 1894 року у Львові).
(Слайди 4—9).

2. Бліц-турнір "Правильно — неправильно". (Слайд 10).

Вчитель. Перевіримо, що ви знаєте про сучасний футбол.

1. В одній команді у футбол грають 11 гравців.

Діти. Правильно.

2. Гра у футбол триває 3 тайми.

Діти. Неправильно. 2 тайми.

3. Тривалість одного тайму у футболі 50 хвилин.

Діти. Неправильно. 45 хвилин.

4. Гру на футбольному полі розпочинають з центра.

Діти. Правильно.

5. Під час гри польовим гравцям можна брати м'яч у руки.

Діти. Неправильно. Не можна.

6. За грубе порушення призначають штрафний удар.

Діти. Правильно.

3. Гра "Збери м'яч". (Слайд 11).

(На дощці з одного боку картки з числами, а з другого — зображення частин футбольного м'яча).

Вчитель. Діти, зверніть увагу на числа, які подані на картках. Їх потрібно записати у вигляді добутку двох чисел, одне з яких 10, 100, 1000. Учні кожної команди по

черзі виходьте до дошки, записуйте вирази, а потім, перевернувши картку, складіть зображення футбольного м'яча.

500	8700	60
235000	4000	1500

— Решта учнів записує добутки у зошити.

$$500 = 5 \cdot 100$$

$$8700 = 87 \cdot 100$$

$$60 = 6 \cdot 10$$

$$235000 = 235 \cdot 1000$$

$$4000 = 4 \cdot 1000$$

$$1500 = 15 \cdot 100$$

4. Усна задача. (Слайд 12).

Вчитель. Молодці! Зібрали м'яча. А хто з вас знає, скільки важить справжній футбольний м'яч?

Яка команда швидше розв'яже усно задачу, дізнається про це першою. (Вчитель бере у руки іграшковий та футбольний м'ячі і зачитує задачу).

Задача. Вага іграшкового м'яча 45 грамів. Футбольний м'яч важить у 10 разів більше. Знайти вагу футбольного м'яча.

Діти. $45 \cdot 10 = 450$ (г) — вага футбольного м'яча.

Вчитель. Правильно. Вага футбольного м'яча може бути від 410 до 450 грамів.

5. Інтерактивна вправа "Мозковий штурм". (Слайд 13).

Вчитель. Які дії ми виконували у попередніх завданнях? (Множення). Як називаються числа при множенні? (Множник, множник, добуток). Які закони множення ви знаєте? Сформулюйте їх.

(На дощці таблиця "Закони множення". Діти називають компоненти дії множення та формулюють переставний і сполучний закони множення).

Діти. **Переставний закон множення:** від перестановки множників добуток не зміниться — $a \cdot b = b \cdot a$.

Сполучний закон множення: щоб добуток двох чисел помножити на третє число, можна перше число помножити на добуток другого та третього чисел — $(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$.

IV. Вивчення нового матеріалу. (Слайд 14).

1. Пояснення нового матеріалу.

Вчитель. Закони множення нам допоможуть зрозуміти новий матеріал. Сьогодні ми вчитимемося усно множити двоцифрові та багаточислові круглі числа на розрядні числа. Розгляньте записи на слайді та поясніть, як знайшли добутки.

$$23 \cdot 40 = 23 \cdot (4 \cdot 10) = (23 \cdot 4) \cdot 10 = 92 \cdot 10 = 920$$

$$400 \cdot 20 = (4 \cdot 100) \cdot (2 \cdot 10) = (4 \cdot 2) \cdot (100 \cdot 10) = 8 \cdot 1000 = 8000$$

(Діти пояснюють, вчитель допомагає, виправляє помилки).

2. Первинне закріплення. (Слайд 15).

Вчитель. Розіграємо м'яча. Усно розв'яжіть вирази на слайді.

$$14 \cdot 20$$

$$80 \cdot 200$$

$$3200 \cdot 300$$

$$500 \cdot 500$$

$$22 \cdot 30$$

$$60 \cdot 40$$

(Учні розв'язують вирази, пояснюючи спосіб знаходження добутків).

3. Самостійна робота в групах. (Слайд 16).

Вчитель. Забиваємо м'яча у ворота суперника. Розв'яжіть самостійно задачі, працюючи в групах. Спочатку пригадайте, як знайти площу прямокутника. Таблиця на дошці вам допоможе.

Діти. Щоб знайти площу прямокутника, треба довжину помножити на ширину.

Задача 1. Футбольне поле має форму прямокутника. Знайти його площу, якщо довжина дорівнює 90 м, а ширина – 45 м.

Задача 2. Футбольне поле має форму прямокутника. Знайти його площу, якщо довжина дорівнює 120 м, а ширина – 90 м.

4. Перевірка самостійної роботи. (Капітани кожної команди зачитують розв'язки).

1 команда: $45 \cdot 90 = 4050 \text{ м}^2$.

2 команда: $120 \cdot 90 = 10800 \text{ м}^2$.

Вчитель. Ви отримали різні результати. Як ви думаєте, чому? Перша команда знайшла площу малого футбольного поля, а друга – великого.

Для міжнародних ігор встановлено більш суворі обмеження:

- Довжина: 100–110 метрів.

- Ширина: 64–75 метрів.

V. Хвилинка вболівальників. (Слайд 17).

Вчитель. Перший тайм закінчився. Під час футбольного матчу між таймами є перерва 15 хвилин. Ми також трішки відпочинемо і виконаємо вправи у супроводі веселої музики. Подивіться на слайд. Ви бачите фотокартку футбольної збірної України. Давайте підтримаємо її.

(Діти виконують танцювальні рухи під музичний супровід. Лунає пісня "Україно, вперед!" у виконанні А. Вінницької та гурту "Гавана").

VI. Контроль, корекція та закріплення знань.

1. Повідомлення вчителя. (Слайд 18).

– Влітку минулого року Україна спільно з нашим сусідом – Польщею приймали фінал європейського кубку з футболу Євро 2012. Розгляньте карту Євро 2012 на слайді. Матчі пройшли у 4 польських містах: Познань, Варшава, Гданьськ, Вроцлав та у 4 українських містах: Київ, Харків, Донецьк, Львів.

2. Задачі на рух.

Вчитель. Давайте вирушимо у подорож цими містами разом з футболістами та вболівальниками. Розв'яжемо задачі на рух. У вас на партах лежать таблиці для визначення відстані, часу, швидкості. Пригадаємо, як знаходимо ці величини.

Діти. Щоб знайти відстань, треба швидкість помножити на час. Щоб знайти час, треба відстань поділити на швидкість. Щоб знайти швидкість, треба відстань поділити на час.

(Команди по черзі розв'язують задачі. Всі діти записують розв'язки у зошити).

Задача 1. (Слайд 19). Відстань від Києва до Харкова 480 км. Автомобіль з вболівальниками рухається з Києва до Харкова зі швидкістю 80 км/год. За скільки годин вони прибудуть до Харкова?

Задача 2. (Слайд 20). Футбольна команда летить літаком з Варшави до Донецька 2 год. Швидкість літака 732 км/год. Знайти відстань між містами.

Задача 3. (Слайд 21). Відстань від Києва до Донецька 810 км. Автобус із футболістами був у дорозі 10 годин. З якою швидкістю рухався автобус?

Задача 4. (Слайд 22). Вболівальники летять літаком із Гданьська до Києва на футбольний матч. Літак летів 2 год зі швидкістю 595 км/год. Знайти відстань між містами.

Задача 5. (Слайд 23). Поїзд з вболівальниками рухається зі Львова до Києва зі швидкістю 90 км/год. Відстань між містами 540 км. Через скільки годин поїзд прибуде до Києва?

Задача 6. (Слайд 24). Літак перевіз футбольну команду із Вроцлава до Донецька за 5 годин. Відстань між містами 1750 км. З якою швидкістю летів літак?

VII. Хвилинка релаксації. (Слайд 25).

Вчитель. Ми побували у містах, де проходило Євро 2012. А зараз пориньте у світ футболу, відчуйте емоції від хорошої гри. Перегляньте відео 20 найкращих забитих голів чемпіонатів світу з футболу.

(Перегляд відеозапису 20 найкращих забитих голів чемпіонатів світу з футболу).

VIII. Підсумок уроку. (Слайд 26).

Вчитель. Діти, чи сподобався вам урок? Що найбільше запам'яталося? Завершити наш урок я хочу словами відомого тренера з футболу Валерія Лобановського. Він сказав: "Гра забувається, результат залишається". Ці слова ми можемо перефразувати до нашого уроку: "Урок забувається, а знання залишаються".

IX. Оцінювання.

Вчитель. Діти, підрахуйте кількість отриманих фішок-м'ячів. Визначте переможця. Переможцем є команда, учасники якої не грають у футбол. Я думаю, що після того, як вони дізналися більше про цю цікаву гру, вони стануть футболістами нашої класної команди або вболівальниками. *(Оцінювання результатів роботи учнів на уроці).*

X. Домашнє завдання (диференційоване). (Слайд 27).

I група – № 935, 936.

II група – № 935.

(За підручником: Богданович М. В., Сак Т. В., Шпакова В. С. Математика. Підручник для 4 класу спеціальних загальноосвітніх шкіл інтенсивної педагогічної корекції. – К.: Богдана, 2003. – 246 с.)

